

Motion till riksdagen 2024/25:3330

av Christofer Bergenblock m.fl. (C)

med anledning av prop. 2024/25:86 Bättre förutsättningar för besöksnäringen i fråga om småskalig produktion av alkoholdrycker

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen avslår punkt 2 i regeringens förslag till beslut.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att höja gränserna för årsproduktion hos tillverkarna till 150 000 liter för spritdrycker, 500 000 liter för jästa drycker med mer än 10 volymprocent alkohol och 1 000 000 liter för jästa drycker med mindre än 10 volymprocent alkohol och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det besöksarrangemang som ska tillhandahållas i samband med gårdsförsäljning inte ska behöva vara avgiftsbelagt och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det inte ska ställas något krav på tillståndshavaren att ansvara för att lämna information om alkoholens skadeverkningar i samband med besöksarrangemanget vid gårdsförsäljning och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen före den 31 december 2026 bör låta utvärdera hur de regler, föreskrifter och avgifter som lämnas åt kommuner och myndigheter att besluta om har påverkat förutsättningarna att bedriva gårdsförsäljning samt vid behov föreslå ändringar i lagstiftningen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Centerpartiet har arbetat i över 20 års tid för att gårdsförsäljning ska bli verklighet. Därmed är det också vår mening att lagen ska utformas i syfte att göra det enkelt för svenska producenter av öl, cider, vin och sprit att införa gårdsförsäljning i sina

verksamheter samtidigt som det svenska detaljhandelsmonopolet ska värnas. Regeringens förslag till lagstiftning är i grunden bra men innehåller alltför många restriktioner som försvårar för många producenter att införa gårdsförsäljning.

Regeringen föreslår att gårdsförsäljning ska tidsbegränsas till sex år genom att lagtexterna om gårdsförsäljning i alkohollagen ersätts den 1 juni 2031 av en ny lagtext utan gårdsförsäljning. Genom regeringens tidsbegränsning finns det en uppenbar risk att företag inte vågar göra den investering som krävs för att införa gårdsförsäljning och att många av den anledningen väljer att avstå. Centerpartiet ser ingen anledning till en sådan tidsbegränsning. Riksdagen bör därför avslå punkt 2 i regeringens förslag till beslut, vilket innebär att lagen om gårdsförsäljning inte upphör efter sex år utan blir permanent.

Gårdsförsäljning är en möjlighet som i första hand är inriktad på små producenter med en hantverksmässig tillverkning av alkoholdrycker. Redan i utredningen föreslogs väldigt lågt sätta tak för företagens årsproduktion, och gällande öl har regeringen utan hållbar motivering valt att sänka taket ytterligare. De föreslagna taken innebär att vissa producenter hamnar utanför möjligheten till gårdsförsäljning, men de innebär också en påtaglig begränsning för framgångsrika företag att växa. På sikt bör taken kunna höjas ytterligare, men till att starta med föreslår Centerpartiet att taken bör sättas till 150 000 liter för spritdrycker, 500 000 liter för jästa drycker med mer än 10 volymprocent alkohol och 1 000 000 liter för jästa drycker med mindre än 10 volymprocent alkohol.

En av förutsättningarna för gårdsförsäljning är att det är själva besöket som står i centrum och inte köpet av alkoholdrycker. Därför bedöms det vara nödvändigt att besökaren deltar i ett besöksarrangemang innan den får handla några produkter. Lagförslaget ställer krav på att besöksarrangemanget ska vara kunskapshöjande och ha en viss varaktighet, vilket får anses vara rimligt, men däremot finns det ingen anledning att lagstifta om att arrangemanget ska vara avgiftsbelagt. Ett arrangemang blir inte vare sig bättre eller sämre för att det är kopplat till en avgift och det måste rimligtvis vara upp till varje tillverkare själv att avgöra om man vill ta betalt och i så fall hur mycket. Regeringen vill i stället reglera avgiften via skrivningar i lagen samt med hänvisning till Folkhälsomyndigheten förtydliga nivån. Samma myndighet föreslog i sitt remissvar att avgiften inte skulle vara lägre än 238 kronor per person, vilket gör det sannolikt att regeringens förslag till statlig prisreglering av avgiften kommer att landa på en tämligen hög nivå. Risken är stor att även denna påлага kommer att drabba gårdsförsäljningen negativt. Centerpartiet föreslår därför att det inte ska finnas något lagkrav på att besöksarrangemangen ska vara avgiftsbelagda.

Förutom att besöksarrangemangen ska vara kunskapshöjande så har regeringen lagt in ett krav på att tillståndshavaren ska ansvara för att lämna information om alkoholens skadeverkningar i samband med detsamma. Det här är ett unikt krav som inte ställs på personalen på Systembolaget eller på personalen där det finns utskänkningstillstånd. Kravet fanns inte heller med i utredningen om gårdsförsäljning utan är något som regeringen helt och hållet tänkt ut själv. Centerpartiets uppfattning är att det ligger på ansvariga myndigheter att upplysa om alkoholens skadeverkningar och inte ska åläggas småskaliga producenter med gårdsförsäljning.

Regeringen har valt att fylla lagen med en lång rad regleringar som i viss mån ska tolkas av myndigheter och kommuner. Lagen ställer krav på nya föreskrifter, kommunala regelverk, fastställande av avgifter m.m. I dagsläget är det svårt att utvärdera i vilken mån gårdsförsäljning blir ett överreglerat område, men risken är uppenbar. Av den anledningen vill Centerpartiet se en utvärdering före den 31 december 2026 kring hur

myndigheters och kommuners hantering har påverkat förutsättningarna att bedriva gårdsförsäljning samt vid behov föreslå förändringar i lagstiftningen.

Christofer Bergenblock (C)

Anders W Jonsson (C)

Elisabeth Thand Ringqvist (C)

Martina Johansson (C)

Helena Lindahl (C)